

Nr 10

Utlåtande i anledning av motion om slopande av taxeringsbevis vid ansökan om lagfart.

Tredje lagutskottet har behandlat en inom riksdagens första kammare väckt och till lagutskott hänvisad motion, nr 893 av herr *Karlsson, Göran*.

I motionen hemställes

»att riksdagen måtte uttala sig för en översyn av den gällande ordningen, med krav på taxeringsbevis för sökande av lagfart, i syfte att åstadkomma en förenkling av handläggningen och ett slopande av taxeringsbevisen».

Motionen

I motionen anføres bl. a. att inskrivningsdomarna vid handläggning av lagfartsansökningar och bouppteckningsärenden kräver att taxeringsbevis företes. Detta innebär både besvär och utgifter för den sökande och är enligt motionärens uppfattning en orationell och förlegad arbetsmetod. Med de möjligheter som datatekniken anvisar borde man mycket enkelt kunna klara den kontroll av fastighets taxeringsvärde som det är fråga om. För den lokala skattemyndigheten är skyldigheten att utfärda taxeringsbevis en ganska betydande administrativ belastning. Som exempel kan nämnas att man under 1969 vid en lokal skattemyndighet i Sydsverige skrev ut över ettusen taxeringsbevis. Men det är inte bara fråga om administration, det är också en utgiftsfråga för de sökande. Den kontroll, som måste finnas, bör enligt motionärens mening enkelt kunna lösas genom att varje inskrivningsdomare får ett exemplar av fastighetslängden till sitt förfogande. Datatekniken kanske rent av ännu enklare kan åstadkomma en lösning av frågan.

Gällande bestämmelser m. m.

I *stämpelskatteförordningen den 21 maj 1964* föreskrivs att stämpelskatt skall erläggas till staten för förvärv av fast egendom. Beslut därom meddelas av den inskrivningsdomare, hos vilken lagfart söks. Skatten utgår i flertalet fall med en krona för varje fullt hundratal kronor av egendomens värde. Enligt 8 § första stycket skall som värde av fast egendom gälla taxeringsvärdet året närmast före det år, då lagfart söks. Vid köp, där köpeskillingen överstiger taxeringsvärdet, skall dock egendomens värde anses motsvara köpeskillingen. I allmänhet brukar inskrivningsdomarna

fordra att lagfartssökande företer taxeringsbevis till styrkande av taxeringsvärdet. Någon uttrycklig bestämmelse om skyldighet att förete sådant bevis finns dock ej. Enligt 33 § åligger det emellertid skattskyldig att efter föreläggande tillhandahålla beskattningsmyndigheten de bevis och intyg samt övriga uppgifter som erfordras för att skatten skall kunna bestämmas till riktigt belopp.

Beträffande bouppteckningsärenden skall jämlikt *kungl. förordningen den 6 juni 1941 om arvsskatt och gåvoskatt* skatt utgå för egendom som förvärfvas genom arv eller testamente. Behållningen i dödsbo beräknas med ledning av en efter arvlåtaren upprättad bouppteckning. Ärende rörande fastställande av skatt upptages till avgörande vid inregistrering av bouppteckningen. Detta sker vid den allmänna underrätten i den ort där arvlåtaren hade sitt hemvist. Som värde å fast egendom skall enligt 22 § i förordningen i allmänhet gälla taxeringsvärdet året närmast före det år, då arvlåtaren avled. I 26 § föreskrivs att den skattskyldige eller den som omhänderhar dödsboets egendom skall till upplysning om värdet å den fasta egendomen förete taxeringsbevis eller kronodebetsedel.

Enligt en till 1964 års *expeditionskungörelse* fogad avgiftslista utgår för närvarande expeditionsavgift för taxeringsbevis med 15 kronor.

ADB inom inskrivningsväsendet

I årets statsverksproposition bil. 4 har Kungl. Maj:t under punkten D 5 föreslagit riksdagen att godkänna att ADB (automatisk databehandling) införs på inskrivningsväsendets område. Till grund för förslaget har legat ett av inskrivningskommittén år 1969 avgivet principbetänkande ADB inom inskrivningsväsendet (SOU 1969:9). I det nya systemet avses inskrivningsregistret att förläggas till en central dataanläggning. Härigenom möjliggörs en integration mellan inskrivningsregistret och folkbokföringen med fastighetslängden, för vilken en övergång till ADB redan beslutats. Uppgift om fastighets taxeringsvärde kommer att maskinviseras direkt till den centrala dataanläggningen, den s. k. fastighetsdatabanken, där sedan taxeringsvärdet är lätt tillgängligt för inskrivningsdomaren. Med hänsyn till att taxeringsvärdet kommer att finnas i fastighetsdatabanken har inskrivningskommittén föreslagit att fastighetskortet, som avses ersätta gravationsbeviset, skall utöver inskrivningsdata och fastighetsdata även innehålla taxeringsvärdet. Beträffande ADB-systemet i övrigt hänvisas till utskottets utlåtande nr 8 innevarande år.

Utskottet

I stämpelskatteförordningen föreskrivs att skatt skall erläggas till staten för förvärv av fast egendom. Skatten beräknas med ledning av taxeringsvär-

det för året närmast före det år, då lagfart söks. Beslut rörande stämpelskatt meddelas av inskrivningsdomaren. I allmänhet brukar denne fordra, att lagfartssökande företer taxeringsbevis till styrkande av taxeringsvärdet. Någon uttrycklig bestämmelse om skyldighet att förete sådant bevis finns dock ej. Expeditionsavgift för taxeringsbevis utgår för närvarande med 15 kronor.

I motionen yrkas att riksdagen måtte uttala sig för en översyn av den gällande ordningen i syfte att åstadkomma ett slopande av taxeringsbevisen vid lagfartsansökan. Som grund för yrkandet åberopar motionären att kravet på taxeringsbevis dels innebär besvär och utgifter för den lagfartssökande, dels utgör en betydande administrativ belastning för den lokala skattemyndigheten. Enligt motionären skulle problemet lätt kunna lösas genom att varje inskrivningsdomare får ett exemplar av fastighetslängden till sitt förfogande. Motionären hänvisar även till att databehandling så småningom borde kunna lösa frågan.

Som framgår av redogörelsen ovan har i årets statsverksproposition framlagts förslag till riktlinjer för en reform av inskrivningsväsendet, innebärande bl. a. att inskrivningsregistret skall förläggas till en central dataanläggning. Förslaget har tillstyrkts av utskottet (3LU 1970: 8). Avsikten är att registret även skall innehålla uppgift om fastighets taxeringsvärde, vilken uppgift maskinviseras till registret från den till ADB överförda fastighetslängden. Om riksdagen godkänner den föreslagna reformen, kommer således den av motionären påtalade frågan att få sin lösning.

Någon tidsplan för övergången till det nya systemet har icke framlagts. Enligt utskottets mening torde ett genomförande av reformen komma att ta ganska lång tid. Det finns därför anledning att överväga om inte inskrivningsdomaren tills vidare skulle kunna, såsom motionären föreslagit, erhålla ett exemplar av fastighetslängden. Enligt utskottets uppfattning finns det skäl som talar för en sådan ordning. Sålunda skulle härigenom de lokala skattemyndigheterna avlastas ett icke oväsentligt arbete samtidigt som allmänheten skulle besparas besväret att införskaffa taxeringsbevis. För inskrivningsavdelningarnas personal torde den föreslagna ordningen icke behöva medföra något merarbete. Tvärtom kan — med hänsyn till att lagfartsansökningarna ofta icke åtföljs av taxeringsbevis för rätt år — ifrågasättas om inte en tidsvinst uppkommer genom att personalen inte behöver föranstalta om komplettering av ansökningshandlingarna. Något hinder för inskrivningsdomaren att införskaffa en kopia av fastighetslängden synes icke föreligga. Utskottet anser sig därför kunna rekommendera att så sker. Utskottet vill i detta sammanhang även fästa uppmärksamheten på att flera kommuner lämnar allmänheten service genom att anskaffa kopior av fastighetslängden och på grundval av dessa utfärda taxeringsbevis utan kostnad för den sökande.

Med hänsyn till att den av motionären påtalade frågan kan förväntas få sin framtida lösning genom införandet av ADB och då hinder icke möter

mot att inskrivningsdomaren tills vidare, såsom utskottet rekommenderat, anskaffar exemplar av fastighetslängden, synes motionen icke behöva föränleda någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Utskottet hemställer

att motionen I: 893 icke föränleder någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 10 mars 1970

På tredje lagutskottets vägnar:

ERIK GREBÄCK

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Göran Karlsson (s), Svante Kristiansson (s), Åkesson (fp), Ebbe Ohlsson (m), Nils-Eric Gustafsson (cp), Erik Jansson (s)*, Skärman (fp)* och Berglund (s)*;

från a n d r a kammaren: herrar Grebäck (cp), Svenning (s)*, Ekström (s)*, Sundelin (s), fröken Anderson (s), herrar Wachtmeister (m) och Sellgren (fp)*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.